

WERKGROEP MILIEUBEHEER BERG EN DAL

Postbus 26, 6560 AA Groesbeek
bestuur@wmg-groesbeek.nl
www.wmg-groesbeek.nl

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Groesbeek, 10 juni 2025

Betreft: Paradise festival bij Orientalis, Heilig Landstichting op 21 juni 2025, ontbreken omgevingsvergunning activiteit flora en fauna

Geacht College,

Op 21 juni 2025 staat op het terrein van Orientalis, Heilig Landstichting, het Paradise festival gepland. Paradise is een eendaags cultureel en muzikaal festival met liveoptredens, DJ-sets, kunstinstallaties, lichtontwerp, performances, foodtrucks en horecavoorzieningen. Op het terrein worden tijdelijke voorzieningen geplaatst zoals podia, stretchtenten, hekwerken, toiletunits, aggregaten, licht- en geluidsinstallaties. De capaciteit is 3.000 bezoekers, aldus de vergunningaanvraag. De initiatiefnemer heeft een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan aangevraagd voor het tijdelijk gebruik van (delen van) het park als evenementenlocatie, inclusief een voorafgaande opbouwperiode en een korte afbouwperiode.

Voor zover wij weten is er geen vergunning 'flora en fauna activiteit' aangevraagd. In de gemaakte quickscan (ongedateerd, auteur soortenrijk.nl) wordt aan het eind geconcludeerd dat *'bij zorgvuldige uitvoering en opvolging van de mitigerende maatregelen de kans op schadelijke ecologische effecten zeer beperkt is.'* Wij delen deze conclusie vooralsnog niet.

De quickscan voldoet naar onze mening niet aan de redelijke eisen die daaraan gesteld mogen worden. In het stappenplan op de website van de provincie Gelderland lezen we: *'In een quickscan onderzoekt een ecoloog welke beschermde plant- en diersoorten op een locatie kunnen voorkomen. Een quickscan geeft aan of er een kans is dat een soort voorkomt.'*

De onderhavige quickscan schiet hierin tekort. Er is niet eens nagegaan welke soorten er de afgelopen jaren op het terrein van Orientalis en in de directe omgeving zijn waargenomen. Verder zijn er nog tal van gebreken in de quickscan. Er is geen kaart met daarop de planlocatie en de plekken van uit te voeren maatregelen zoals bijvoorbeeld het leggen van rijplaten en bezoekersgeleiding (op *'specifieke plekken'*). Rijplaten kunnen negatieve effecten hebben op groundbewonende diersoorten, en het geleiden van bezoekers kan essentieel zijn om kwetsbare diersoorten te ontzien. Er had in de quickscan een duidelijk plan met kaart moeten staan.

In de quickscan wordt beweerd dat het festival 'ruim buiten het broedseizoen' plaatsvindt. Dit is natuurlijk niet zo. In Nederland wordt de periode tussen 15 maart en 15 juli in zijn algemeenheid als broedseizoen beschouwd.

We missen het vliegend hert in de quickscan. De afgelopen jaren is er een toenemend aantal waarnemingen van deze kever in het Rijk van Nijmegen. Ook op de Heilig Landstichting, de begraafplaats en bij Orientalis is het vliegend hert aangetroffen. Wij hebben begrepen dat Orientalis in 2024 zelfs een tiental broedstoven voor het vliegend hert heeft aangelegd. Deze soort had dus in de quickscan genoemd moeten worden.

Wat ons het meeste zorgen baart, is de bescherming van de zandhagedis. De quickscan heeft onvoldoende oog voor de kwetsbaarheid van dit reptiel en voor zijn wettelijk beschermde status. De zandhagedis komt voor op het terrein van Orientalis en in de directe omgeving, dat staat vast. De opstellers van de quickscan verzuimen echter de waarnemingen van de afgelopen jaren en van de directe omgeving mee te nemen. Daarvoor had gebruik moeten worden gemaakt van de officiële data zoals van de NDFF maar ook van (wellicht niet gedocumenteerde) waarnemingen van medewerkers van Orientalis. Men vermeldt alleen een ongedateerde en ongedocumenteerde waarneming in 2025 '*bij het Joodse dorp*'.

In een straal van 300 meter rond het terrein van Orientalis zijn de afgelopen jaren diverse waarnemingen gedaan. Veelzeggend is de waarneming van een zandhagedis op 28 april 2025 bij een particuliere woning in het dorp Heilig Landstichting, op ca. 200 meter van Orientalis/het Romeinse dorp (<https://waarneming.nl/observation/347110634/>).

De quickscan erkent gelukkig wel dat de zandhagedis er zit: 'In de regio rond Orientalis leven meerdere populaties, en ook op het terrein zelf maakt de soort deel uit van een bredere, levensvatbare populatie aan de rand van Nijmegen'. Wij denken niet dat de zandhagedis zich zal beperken tot een klein stukje opgeknapt leefgebied bij het Joodse dorp. Het Kennisdocument Zandhagedis (BIJ12) stelt: '*Als de zandhagedis is aangetroffen, mag er van uitgegaan worden dat in het gebied binnen enkele honderden meters van de waarneming op alle plekken die daarvoor geschikt zijn voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de zandhagedis aanwezig zijn, evenals de essentiële omgeving die nodig is om deze plekken als zodanig te laten functioneren*'.

Het is lastig de grootte van de populatie op het terrein van Orientalis vast te stellen. Dat blijkt ook wel uit de witte vlek (= terrein Orientalis) op de kaart van de vele waarnemingen ten zuiden van de stad Nijmegen (bron: waarneming.nl). Het heeft zeer waarschijnlijk te maken met de niet vrije toegankelijkheid van het terrein, bezoekers zijn afhankelijk van openingstijden en moeten een toegangkaartje kopen. Maar ook hebben wij uit vertrouwelijke bron begrepen dat vanuit de directie van Orientalis een oproep zou zijn gedaan naar medewerkers, stagiaires en vrijwilligers om waarnemingen van bijzondere soorten niet te melden, om te voorkomen dat het terrein op slot gaat voor evenementen.

Opvallend is het gebrek aan kennis over de zandhagedis bij de opstellers van de quickscan. Men beweert dat '*het risico op verstoring tijdens het festival aantoonbaar laag*' is want: '*Het festival valt bovendien ná de paartijd van de zandhagedis (april tot half juni), wanneer de soort actiever en gevoeliger is voor verstoring*'. Dit is veel te kort door de bocht. Men lijkt het Kennisdocument Zandhagedis (BIJ12) niet te kennen. Daarin zijn de maanden april t/m augustus aangeduid als de kwetsbare periode wat betreft de voortplanting. In de voortplantingsperiode moeten vooral

activiteiten die op de vegetatie en plekken met kaal zand effect hebben worden nagelaten, aldus het Kennisdocument. En daarmee komen we op het punt van de 'zandvlakte'.

Centraal in het terrein van Orientalis ligt een open gebied, deels bestaand uit zand en lage vegetatie, overgaand in hogere vegetatie en bosranden, dit alles in een parkachtige setting. Tijdens het Paradise Festival wordt op deze 2.000 m² grote zandvlakte een podium gebouwd, gericht op het oosten.

Daarnaast komt er een grote horecavoorziening met meerdere biertaps. Het verwachte aantal bezoekers op deze locatie ligt tussen de 2.000 en 4.000 personen, zo lezen we in de quickscan. Vaststaat dat dit geen bestaand gebruik is. Er zullen wel eens individuele museumbezoekers naar de tenten van de karavanserai op de zandvlakte lopen, maar dat is niet te vergelijken met een menigte van duizenden op technomuziek stampende en schuivende voeten.

Behoort dit nu wel of niet tot het leefgebied van de zandhagedis? De opstellers van de quickscan zeggen hierover: *'De grote zandvlakte waar de bedoeïenententen staan opgesteld, is daarentegen veel minder geschikt als leefgebied. Deze vlakte is te uitgestrekt en te uniform in structuur, waardoor ze niet voldoet aan de voorkeuren van de soort.'* Wij horen liever wat een echte reptielenexpert hiervan vindt. En het laat onverlet dat de zandhagedis aanwezig kan zijn op de zandvlakte. Het stukje opgeknapte habitat bij het Joodse dorp is maar klein en zandhagedissen hebben een territorium.

Dit alles overziend concluderen wij dat er voor dit festival te lichtzinnig met de zandhagedis wordt omgesprongen. Wij vragen u daarom in te grijpen en te voorkomen dat de kwetsbare (deel)populatie schade wordt toegebracht.

Met vriendelijke groet,

Jo de Valk
voorzitter